

Serijal PRIPOVEST IZ MALAŠKE KNJIGE PALIH

MESEČEVI VRTOVI
DVERI KUĆE MRTVIH
SEĆANJA NA LED I I II
KUĆA LANACA I I II
PLIME PONOĆI I I II
KOSTOLOVCI I I II

CENA RADOSTI

NOŽEM U SRCE

ROMAN O PRVOM KONTAKTU

STIVEN ERIKSON

Preveo
Goraan Skrobonja

■ Laguna ■

Naslov originala

Steven Erikson

REJOICE

A Knife to the Heart

Copyright © Steven Erikson, 2018

Translation copyright © 2020 za srpsko izdanje, LAGUNA

*Marku Karasiku,
zato što je podelio sa mnom tu prvu vožnju kočijom*

Kupovinom knjige sa FSC oznakom pomažete razvoj projekta odgovornog korišćenja šumskih resursa širom sveta.

NC-COC-016937, NC-CW-016937, FSC-C007782

© 1996 Forest Stewardship Council A.C.

LIKОВИ

Izmišljeni:

Samanta (Sem) Ogast – spisateljica naučne fantastike
Dr Hamiš Drejk – njen muž
Ronald Karpenter – još jedan pisac naučne fantastike
Rejn Kent – predsjednik Sjedinjenih Država
D(ajana) K(imberli) Prentis – potpredsjednica
Dr Ben Melik – predsjednikov savetnik za nauku
Danijel Prester – savetnik za sigurnost u Domovinskoj
bezbednosti
Kenet Dž. Esterholm – direktor Cije
Adam Rizling – astronaut
Konstantin Meljnikov – predsjednik Ruske Federacije
Anatolij Petrov – penzionisani kosmonaut
Sin Pang – lider Narodne Republike Kine
Liju Džou – šef kineskog programa istraživanja svemira
Hong Li – astronaut u misiji Luna
Kapetan Šen – zapovednik misije Luna
Lizabet Karbono – premijerka Kanade
Alison Pinboro – premijerkina savetnica za nauku

Meri Sperou – ministarka za parkove i rekreaciju
 Vil Kemden – ministar za prirodna bogatstva
 Mark Renard – kanadski astronaut
 Džoi Sink – bloger i zaludenik za teorije zavere (*Kičen sink njuz*)
 Eni Maus – uzbunjivač u Laboratoriji za pogonska goriva
 Kralj Kon (alijas) – zaludenik za teorije zavere
 Joakim Maleat – kardinal u Vatikanu, zadužen za javne komunikacije
 Ajra Levi – rabin nastanjen u gradu Njujorku
 Ričard Falou – televizijski propovednik
 Abdul Irani – imam
 Sajmon Gist – uspešni industrijalac iz *Industrija Kepler*
 Džek Batler – glavni inženjer u *Industrijama Kepler*
 Meri Lemp – direktorka za odnose sa javnošću u *Industrijama Kepler*
 Daglas Mardo – medijski tajkun
 Kristal Mardo – njegova žena
 Maksvel Mardo – njegov sin
 Džejms Adonis – milijarder
 Džonatan Adonis – milijarder
 Lois Stenton – lična sekretarka braće Adonis
 Kolo – komandant odreda smrti u Republici Kongo
 Nila – Kolova robinja
 Rut Mojen – vojnik u Izraelskim odbrambenim snagama
 Kasper Brant – trgovac oružjem
 Entoni „Toni“ – stanovnik Los Anđelesa
 „ADAM“ – veštačka inteligencija za komunikaciju u Inter-ventnoj delegaciji

Stvarni (po sopstvenim rečima):

Robert Dž. Sojer

SADRŽAJ

Prolog	13
PRVA FAZA: Odbrojavanje do pedeset (Inicijacija).	15
DRUGA FAZA: Pucanj upozorenja (Kontemplacija)	107
TREĆA FAZA: Elegancija čamotinje (Odbacivanje).	223
ČETVRTA FAZA: Preporod (Vaskrsenje).	377
PETA FAZA: Još jedan udisaj (Ko smo?)	477
Epilog	489
Izjave zahvalnosti	495

Nikad, ama baš nikad
na Zemlji nije bilo vanzemaljaca.

Važno je da nastavite da verujete u to.
Evo zbog čega.

Prolog...

Svemir je bio uskomešan. Među raštrkanim asteroidima u orbiti između Marsa i Jupitera mali objekti najednom su se pojavljivali kao oblaci mušica koji se dižu s nevidljive bare. Bili su sitni, nijedan nije bio veći od prosečnog terenca, ali iz trena u tren ti su se oblaci mašina umnožavali. Ubrzo je rojeva bilo na stotine, a objekata na desetine hiljada.

Oblaci, uglavnom neosvetljeni izuzev slabog odsjaja svetlosti udaljenog sunca, raširili su se od mesta svog nastanka. Zaprepašćujućim brzinama zaputili su se među asteroide. Drugi su poleteli napolje, brzo napustivši relativno pretrpan prostor polja krša u pojasu asteroida. Treći su se stuštili prema Marsu.

U sledećih nekoliko sati i dana, oblaci mašina među asteroidima spustili su se na odabrane stene, neke bogate metalima, druge više nalik kometama i teške od zamrznute vode, metana, amonijaka i ugljeničnog omotača od svemirske prašine. Na svakom od tih asteroida objekti su se grupisali isključivo na jednoj strani. Ispruživši vlakna, povezali su se i onda skrasili. Desetak drugih oblaka obrušilo se na najveći

asteroid u neposrednoj blizini. I oni su se povezali, samo da bi potom izbljunuli iz sebe manje mašine. Ove su počele da proždiru kamen.

Napolju iza otkosa krša zaostalog posle više od četiri milijarde godina rađanja i umiranja planeta, mrtvorodenih meseca, udara i sudara, usamljeni oblaci mašina hitali su kroz mrak u lovu na komete.

Sa unutrašnje strane polja asteroida, oblaci koji su hitali prema Marsu okupili su se oko manjeg od dva meseca te planete, Deimosa, i poput svojih srodnika, spustili se na njegovu prašnjavu, izrovašenu površinu, koncentrisani na jednoj strani izobličienog meseca, a onda se povezali.

Ništa na Zemlji, niti u Zemljinoj orbiti, nije bilo u stanju da primeti te događaje.

Do toga je došlo tek kasnije, kad su mašine počele sa demontažom orbitalne mehanike, a asteroidi i komete se odvojili od svojih drevnih putanja i zaputili, znatnom brzinom, prema srcu Sunčevog sistema. I kada je Deimos promenio orbitu da bi se polako, mic po mic, sudario sa Fobosom.

Ali tada je, međutim, malo ko na Zemlji uopšte obraćao pažnju na to.

PRVA FAZA:

Odbrojavanje do pedeset (Inicijacija)

Prvo poglavlje

Grad Viktorija, Britanska Kolumbija, Kanada
19. maj, 14.19

Troje pušača je visilo ispred kafane u Kuk stritu. Jedna žena je nosila kartonsku kutiju sa starom odećom, na putu prema komisionoj radnji. Preko puta, tri molera su se upravo popela stepenicama iz gvoždare, noseći materijale za popravku gipsanog zida. Neki muškarac je hodao prema Aveniji Pandora i piljarnici na njenom ćošku.

Sama ulica bila je puna vozila, zakrčena uprkos srednjoj traci za oba smera. U kolovoznoj traci koja je vodila na jug saobraćaj je mileo kada je poslednjih nekoliko vozila pristiglo do kolone koja je čekala da se promeni svetlo na semaforu kod Avenije Pandora. Kombi za isporuke *UPS*-a samo što je skrenuo sa Pandore, zaputivši se na sever.

Sveukupno jedanaest kamera je snimilo događaj, u fotografijama i video-formatu. Kasnije, kada su svedoke ispitivali novinari i policajci, došlo je do izuzetno visoke saglasnosti. Događaj je već postao viralan i pre nego što je započela zvanična istraga.

Neka sredovečna žena koračala je Kuk stritom, na istoj strani gde su bili komision i kafana. Bila je dobro obučena,

hodala je samouvereno, ruke su joj bile u džepovima tamnosivog kaputa srednje dužine, a plamenoriđa kosa bila joj je dovoljno duga da je podiže vetar koji je dunuo sa juga, ali ne i toliko duga da se vijori za njom. Lice joj je – kako se prisetio najbliži svedok – bilo neobično upečatljivo. Visoke jagodice, ravni obrazi, široka vilica, lice koje nije videlo mnogo sunca.

Na nebu je bilo malo oblaka koji su klizili od brda Suk, tako da niko isprva nije obratio mnogo pažnje na senku koja se spuštala preko ulice.

Jedan od pušača, izvesni gospodin Džon Aler, bio je u invalidskim kolicima. Zahvaljujući uglu pod kojim je sedeo, imao je privilegiju da bude prvi koji je video kako se oblak na nebu rasplinjuje i otkriva pomalo zakrivljen oblik nečeg čvrstog i ogromnog.

„Kao donja strana porcelanskog tanjira“, rekao je Džon. U njegovom dotadašnjem životu bio je to trenutak koji ga je definisao. Stvari su već neko vreme išle po zlu. Pušenje mu je ubijalo noge ispod kolena. Jetra mu se ukiselila od pića. Imao je šezdeset tri godine i živeo je od socijalne pomoći. Nikada nije ništa dobio na lutriji.

„Kao donja strana tanjira, porcelanskog tanjira. Onda je počelo da svetli u sredini. Tačno u centru. Sijalo je da ne poverujete. Morao sam da zaklonim oči, ali to me nije sprečilo da vidim kako se spušta zrak svetla. Pravo na tu ženu – ma nije bila ni pet-šest metara od mene. Pojma nije imala šta ju je strefilo.“

Margo Revet je bila saglasna s tim. „Samo je hodala. A onda ju je svetlost progutala, pa je svetlost nestala, i ona s njom. Ja sam nosila staru odeću, znate? I stare cipele s visokim štiklama – ne mogu da verujem da sam ih uopšte kupila. Nije to namenjeno ljudskim stopalima. Sigurno sam sišla s

uma. Ali komisijom, jelda? Mislim, uvek ima šanse, ljudi su spremni koješta da kupe.“

„Svetlost ju je pogodila“, rekao je Rik Šulc. „Samo što smo izašli iz radnje, Džek, Nadi i ja. Nosili smo stvari pozadi, u kamion. Jebote, svetlo je suknulo iz tog posranog NLO-a i tras! Ode žena na pravdi boga. I onda se brod prosto sklopio i nestao.“

„Bog te mazô“, nadoda Džek. „Ono kao, spržio je.“

„Sklopio se i nestao“, ponovio je Rik. „Ta prokletinja čak nije ni odletela.“

Ko je ona bila?

Niko to nije znao. Morali su da sačekaju na izveštaje o ljudima koji su neočekivano nestali. Moglo bi to da potraje dan ili dva, a ukoliko je žena živela sama, možda i mnogo duže.

Nijedan video niti fotografija nisu uhvatili bogzna koliko od njenog lica. Živa šteta, ali opet, nikakvo čudo. Svi su snimali NLO.

Doktor Hamiš Drejk je previše radio. Ljudi koji su ga poznavali bili su saglasni oko toga, posebno njegova žena. Proteklih pet godina Hamiš je bio jedan od samo tri lekara opšte prakse koji su primali nove pacijente. Bila je to donekle krizna situacija.

Tog popodneva je bio između dva pacijenta i ukrao je nekoliko minuta kako bi pokušao da se snađe sa hrpom rezultata ubačenom u pacijentov dosije, kada je njegova recepcionerka Nurdžehan Aziz ušla u ordinaciju. Zaprepašćen odsustvom kucanja, Hamiš ju je pogledao iznad naočara za čitanje. Lice joj je poprimilo pepeljastu nijansu, u izrazu kakav je ranije viđao, obično kad bi se pojavili loši rezultati za nekog od starih pacijenata.

Smrt ume da prati žive, što su i Nurdžehan i Hamiš i te kako dobro znali. Stigla bi s bledilom, povlačenjem krvi sa živog lica. On je jasno video senku u Nurdžehaninom liku, i hladna, tiha strepnja digla se u reakciji na to iz dubine njegove utrobe, dok je on tragao po pamćenju ne bi li ustanovio ko je u nevolji – neko s kim se video prošle nedelje, neko za koga je naručio ispitivanja, neko...

„Nešto se desilo“, rekla je Nurdžehan.

Hamiš se namrštio. Ovo je bilo drugačije. Drhtala je. Nikad nije video svoju recepcionerku toliko potresenu. Skinuvši naočari i spustivši ih na sto, on reče: „Zatvorite vrata. Objasnite.“

Njegov staložen, blag ton trebalo je da je umiri. Umesto toga, ona se trže.

„Bila sam na internetu – izvinite zbog toga...“

„Nije valjda opet. Nurdžehan, ako niste ušli kako biste mi rekli da je upravo izbio nuklearni rat, biću...“

„Pojavio se NLO. Ovde, u Viktoriji. Snimci su svud po *Fejsbuku* i *Jutjubu*. Proverila sam i na sajtu ČEK sa vestima. Policija je postavila fotografiju nekoga kako... nestaje. U zraku svetlosti.“

„NLO.“

Nurdžehan mu pruži svoj mobilni kako bi mu pokazala sliku koju je učitala.

Preblizu. Mogao je da razabere jedva nešto više od mutne figure na nečemu nalik na ulicu. Hamiš uze naočari, stavi ih i nagnu se napred.

„To je Sem.“

Kao sa izvesne udaljenosti, začu kako Nurdžehan kaže: „Zrak svetlosti. Iz NLO-a. Cela stvar je snimljena.“

„Ovo je smešno“, reče Hamiš dok je posezao za sopstvenim telefonom. Pozvao je brzim biranjem broj svoje supruge.

Odgovor je usledio istog trenutka. Neuspešna veza. „To ništa ne znači“, promrmlja on, pozvavši ponovo. „Iako je stalno na mreži, gotovo nikad se ne javlja na telefon. Ponekad zaboravi i da uključi prokletinju.“ Isti rezultat. On stavi telefon u džep i ustade. „Da vidim taj video. Ne mogu da poverujem.“

Do policijske stanice su bila jedva tri bloka. Džon Skols je spustio telefon. Ne obraćajući pažnju na treperenje lampica više linija koje su bile ostavljene otvorene i na čekanju, on ustade od svog stola i priđe prozoru.

Vozila su prolazila i činilo se kao da u saobraćaju postoji neka nova oštrina, mada je to najverovatnije samo umislio. On podiže pogled. Nedužni pramičci oblaka klizili su tamo, a na mnogo većoj visini plavetnilo neba bledelo je zamrljano jarom. Posmatrao je kako jedan hidroavion zaokreće da bi se spustio u luku.

„To je zvučalo baš grubo“, reče glas iza njega.

„Dejve“, reče on umesto pozdrava, ne okrenuvši se. „Jeste, zvučalo je. Imamo pozitivnu identifikaciju. To je na vezi bio njen muž.“

„Siguran si?“

„Aha, čudi me da odmah nisam provalio. Istina, snimak je mutan... ali ta riđa kosa...“

Njegov partner iz patrole priđe da stane kraj njega. „Ipak, i dalje mislim da je to sigurno neka prevara.“

Džon klimnu glavom. „Možda pogotovo sada.“

„Kako to misliš?“

„Ta žena. Samanta Ogast. Spisateljica naučne fantastike. Znaš, *Ponori*, ono po čemu su snimili film. To i druge stvari. Vlogerka. Politika. Socijalna pravda.“

Dejv podrugljivo frknu. „Spisateljicu SF-a u prah spržio NLO? Čoveče, pa takve stvari ne možeš ni da izmisliš.“

Džon kiselo pogleda svog partnera. „Baš kao što sam upravo objasnio njenom mužu, imamo nestanak, a ne smrt neke osobe. Nema nikakvih dokaza da je sagorela...“

„Čuješ li ti sebe? Dokaza? Kakvih dokaza? U tome i jeste čitav smisao sagorevanja.“ On mahnu rukom prema prizoru napolju. „Nalet vetra. Puf! I ode.“

„Niko nije video da je izgorela niti bilo šta slično tome. Samo je nestala. Svetlost ju je progutala i onda nestala zajedno s njom. Čoveče“, nadoda on, „jebote, odgledao sam taj snimak već hiljadu puta.“

„Još zabeleženih pojavljivanja?“, upita Dejv.

„Pojavljivanja, otmica, prisilnih kolonoskopija – sad svi isplivavaju na površinu.“

„Ali ničeg drugog nema na videu.“

Džon odmahnu glavom. A onda, kao da je promenio sud, slegnu ramenima. „Mreža je puna takvih stvari.“

„Ma da, zrnastih, mutnih sranja u doba HD-a. Loša fotošpirana govna.“ Dejv načas začuta, pa reče: „Sve to bude opovrgnuto pre ili kasnije.“

Džon slegnu ramenima. Istina je bila da on o toj temi nije imao nikakvo mišljenje. I ovako je svakog dana imao pune ruke posla, a tama koja je narastala u njegovom umu noću mu je donosila muke. Čuo je kako jedan stari veteran to naziva „Odlaskom“ i on je sada odlazio. Odlazio... dalje od vere, dalje od svih očekivanja koja je imao od čovečanstva osim onih najgorih. Bilo je to nakupljanje tuge, nalik na prljavu odeću u vreći za pranje veša, ritnutoj u ćošak sobe. U međuvremenu, samo dalje obavljaš svoje.

Kada bude otišao do kraja, prestaće da mari.

Možda je postojao drugi način da se prođe kroz sve to. Znao je da će nastaviti da traga za njim sve dok... pa, sve dok ne digne ruke.

„Hoćeš da se javim na neke od tih poziva?“

Džon klimnu glavom. „Bio bih ti zahvalan, Dejve.“

„Ovo te je baš sjebalo.“

I jeste. To je zahtevalo slepo verovanje za koje on nije imao snage. Ali bez toga, nije imao ništa. On se okrenu prema partneru i reče: „Muž joj je prilično sluđen.“

Ali Dejv je već bio na telefonu, javljao se na novi histerični poziv.

Bila je u kući, bez obzira na to u koju bi sobu Hamiš ušao, kao da joj prati prolazak, dok je njegova žena tik izvan vidokruga, odmah iza netom zatvorenih vrata ili tu, iza ugla. Osećao je užegli miris cigareta na stepenicama koje su vodile do njene mansarde, ali bio je to stari vonj, a jedva primetan oblačak iznad stepenica prekrivenih tepih-stazom bila je samo prašina osvetljena kosim sunčevim zracima iz svetlarnika.

Beleške i stara šolja za kafu uz preplavljenu pepeljaru stajale su oko njenog kućnog laptopa, sa spuštenim poklopcem i plavom lampicom za napajanje strujom koja je polako pulsirala.

Ali nešto od duha u koji se ona pretvorila sada je zarazilo Hamiša i on je tumarao kao avet zarobljena u kući, dok je sama kuća bila zarobljena unutar sećanja koje je već počelo da biva ustajalo i beživotno.

Brak od trideset godina, praksa dvadeset devet. Bez dece. Ona nije bila žena koja bi žrtvovala svoje lične navike i zadovoljstva. Osim toga, deca su oduzimala vreme, energiju, mladost, bila su zatvorska ćelija i doživotna kazna koju su ljudi dobrovoljno prihvatili. Govorila bi to sa uobičajenim izazivačkim sjajem u očima, kao da je na ivici da se grubo, možda ogorčeno nasmeje. Uprkos svoj osetljivosti i obuci, Hamiš je oduvek imao problema da protumači svoju ženu.

Imala je svoje oštrice i naviku da na njima igra. Bila je to lična osobina pretvorena u profesionalnu ličnost. Njen vlog *Ovde sada* bio je omiljen i omražen, zavisno od političke podele. Ona je bila neustrašiva, a mnogi ljudi u svetu nisu voleli neustrašive žene.

Začuo se kućni telefon i njegova starinska zvonjava ponovo je uspela Hamiša da prepadne zvukom upornim i neobično hladnim. To je sigurno njen agent i da, možda zaslužuje koju reč, ali Hamiš je ostavio telefonskoj sekretarici da obavi svoje.

Njene žanrovske kolege sigurno su na njenoj *Fejsbuk* stranici, pune njen *Tviter* fid beskrajnim pitanjima bez odgovora i molbama za još informacija od nekoga, bilo koga. Sigurno mahnitom kucaju na vrata *Ovde sada*. Hamiš ih je ostavio da međusobno razgovaraju. Pored otvorene zvanične izjave policije i svih snimljenih razgovora sa svedocima, zaista nije bilo ničeg više što bi moglo da se kaže. Ona je nestala, ali sada je reč „nestala“ imala hiljadu mogućih značenja.

Bio je sumrak i u kući nije gorelo niti jedno svetlo, pomrčina je prožimala sve, i svaki detalj u dnevnoj sobi, gde se konačno obreo, klonuo u svojoj kožnoj fotelji, činila krupnozrnastim. On je odgledao video-snimke njenog... nestanka? Otmice? Uništenja? Mogao je to da bude prizor iz bilo kog naučnofantastičnog filma i televizijske serije. Te stvari sa uzdrmusanim snimcima iz ruke bile su u modi pre nekoliko godina, a sada su se u modu ponovo vratile.

Dosad bi se već javila. Kontakt sa kućom bio je važan kad su u pitanju samo njih dvoje, i to bez ikakve uspaljene posesivnosti; više je posredi bio familijarni dodir dobro upoznatih života, uobičajeno zajedničko zabavno potcenjivanje, podrugljiv komentar, pregršt iskrenih fraza. Njihov zajednički jezik.

Jezik koji sada nije imao s kim da deli, više ne, možda nikada više.

Hamiš Drejk je sedeo u dnevnoj sobi, na sve slabijem svetlu, nesvestan haosa na fanovskim internet sajtovima, mahnite neverice i preneraženosti među brojnim prijateljima piscima, a potom i gakanja religioznih fundamentalista koji su trabunjali o Božjem gnevu i propisnom mestu za ženu u svetu. U etru je započeo rat oko žene koje više nije bilo.

I naravno, mnogi su uporno tvrdili da je čitava stvar prevara, fora zbog publiciteta – je li ona to pisala roman o NLO-ima?

Njenih pet-šest povlašćenih prvih čitalaca nisu znali ništa o tome – stigla je do trećine trilera o distopijskoj košmarnoj dalekoj budućnosti. Usporila je s tim, ali tu i tamo je i dalje ponešto pristizalo. Saglasili su se (između sebe) da se umorila, možda čak i zasitila svega. Trideset objavljenih romana, tri filmske adaptacije, dve televizijske serije, jedna u toku. Vlog zloglasan po tome što je uzburkavao strasti. Priče su joj uvek bile žestoke, pisala je kao da seče skalpelom, što znači da niste ni znali da krvarite sve dok ne biste primetili da vam se koža razdvojila i da su vam creva pokuljala napolje. Njeni vlogovi su postizali isto, svi isporučeni uz slatki osmeh.

Drugim rečima, uobičajeno briljantno, furiozno sranje. Sem Ogast, feministkinja, humanistkinja, povremeno satiričarka i esejistkinja, žena sa kojom se nije valjalo kačiti – ne, jebote, ona nije pisala roman o NLO-ima.

Nestala. Iščezla, oteta, sagorela, isparila, mrtva, živa, mrtva, živa, mrtva...

Te noći su svetla u kući ostala pogašena. Zora je zatekla muškarca zgurenog u kožnoj fotelji, lica zarivenog u šake, tela iznurenog nemom tugom.

Drugo poglavlje

„Čega to treba da se plašimo u budućnosti, osim sopstvene neizbežne, krajnje ranjivosti pred nepoznatim?“

Samanta Ogast

Kada je bila dete, okliznula se dok je trčala pored bazena. Probudila se dan kasnije u bolnici bez ikakvog sećanja na taj događaj. Svest joj je iskoračila u stranu. Bila je misterija kuda je otišla, u to protezanje statike, belog šuma ili, preciznije, odsustva. Neurolozi bi taj doživljaj raščlanili. Svest, objašnjavaju oni, nalaže pamćenje, strukturu na kojoj se iskustvo gradi, a iskustvo je suština našeg poimanja sebe. Povreda mozga je nalik na ritanje staromodnog televizora. Slika zatreperi, ponovo se uspostavi. Možda nastane rascep između poslednje vidljive scene i one nove. Ali, ako je sve u redu, kontinuitet se nastavlja.

Pušilo joj se. Bila je to želja iz utrobe, sa podignutim sistemskim zastavicama. Ponižavajuća realnost zavisnosti bila je, po njenom uverenju, vredna investicija u poniznost. Najveći deo komunikacije između tela i uma bio je nejasan, plivao je u podsvesnim dubinama autonomne neophodnosti. Potreba za disanjem definisala se, iz trena u tren. Glad se obraćala kroz grčeve, izlivanje pljuvačke na pomisao o savršenom sendviču sa slaninom, zelenom salatam i paradajzom. Oči bi joj se naglo zatvorile zbog jarke svetlosti ili

bleska nekog objekta u blizini. Lista očiglednijih događaja. Ostali su bili daleko suptilniji.

Ispod praga zapažanja.

Ali zbog nedostatka kofeina bolela ju je glava. Od nedostatka nikotina imala je osećaj ne-baš-grebuckanja u grlu. Generalna oštrina i jednog i drugog, potreba bez reči koja očekuje da bude artikulisana. Poniznost je bila korisna, posebno za pisca. Omogućavala je da se svet lakše i bez mnogo lične uvređenosti vidi – ili zamisli – na druge načine.

Suprotno mišljenju o tome kako stvari funkcionišu, u svim tim nepostojanim mehanizmima ljudske interakcije: verovanjima, politici, religijama, stavovima, mišljenjima. Za jednog zavisnika pobožnost je prva samoobmana koja nestaje. Tako više nemate motku u guzici.

Dakle, bila je tu potreba. Za cigaretom. Verovatno ju je to odvučlo natrag u svesno stanje, pristigavši pre nego što je otvorila oči koje je, načas, zadržala zatvorene. Čula koja su joj se budila pružala su joj malo toga. Nije bilo zvuka, ni posebnog mirisa. Površina ispod njenih leđa nije bila ni tvrda ni meka. Bila je tu, svakako, ali ni na koji način nije pritiskala konture njenog tela. Jednostavno im je pružala potporu.

Dakle, pristojan madrac.

Da li je na njenim i dalje zatvorenim očnim kapcima još bilo svetla? Da, ali ne upornog.

„Ma jebeš ga“, promrmlja ona otvorivši oči i uspravivši se u sedeći položaj.

Prostorija je bila mala i, kako se činilo, bez vrata. Jedini komad nameštaja bio je krevet ispod nje. Svetlost je bila prigušena i prožimajuća. Nije mogla da joj vidi izvor i nije bilo senki.

Nijedno očigledno objašnjenje nije se uklapalo u taj prizor. To nije bila bolnička soba. Nije tu bilo ni trunke odurnosti karakteristične za nedovoljno finansirana mesta gde se bolesni ljudi okupljaju kako bi se neko brinuo o njima.

Nije bila na infuziji. Nije bilo bednog televizora na metalnom nosaču visoko na naspramnom zidu. Krevet je bio bez čaršava, a ona je i dalje bila odevena, premda bez kaputa. I ponajviše od svega, bilo je previše tiho.

„Alo?“

„Dobro došla, Samanta Ogast.“ Glas je bio muški, dobro moduliran. „Kako se osećaš?“

Nesposobna da otkrije izvor tog glasa, gledala je po sobi u potrazi za rešetkom zvučnika. Na svetlim zidovima nije se videlo ništa; baš kao ni na tavanici i, koliko je mogla da vidi, na podu. „Gde mi je torba sa laptopom? Gde mi je kaput?“ Bila je u iskušenju da doda: „*I jebote, treba mi cigareta*“, ali bio je to sentiment koji je u ovo doba izazivao malo saosećanja, pa se privremeno uzdržala.

„Očekivanje i predviđanje skromnog talasa endorfina.“

„Molim?“

„Torba sa laptopom i kaput su ti ispod kreveta, a u desnom džepu kaputa naći ćeš svoje cigarete. Slobodno udovolji svojoj želji.“

„Sigurno sam u Istočnoj Evropi čim smem da pušim u bolnici“, reče Samanta, skliznu sa kreveta i čučnu da bi ugledala torbu sa laptopom i kraj nje kaput, uredno savijen. „Ali naglasak ti je skroz pogrešan. U stvari“, nadoda ona kad je pronašla cigarete i upaljač, „uopšte ne mogu da ti prepoznam naglasak.“

„Dakle, odgovara tvom.“

Ona sebi dopusti da se kiselo osmehne dok se uspravljala. „Poen za tebe. Imaš li pikslu?“

„Pod će poslužiti.“

„Previše je čist“, prigovori ona.

„Takav će i ostati.“

Ona pripali cigaretu, sede natrag na krevet. „Lateks guma? Nekakav gel? Mislim na madrac. Imam nezgodne

kukove. Većina madraca im ne odgovara. Ali ovaj je baš poseban. Želim jedan takav.“

„Naravno, biće ti udovoljeno. Da li ti je bolje?“

„Vrti mi se u glavi, što znači da sam duže vreme bila obeznanjena. Šta se desilo?“

„Dok si išla ulicom prema teretani gde vežbaš sa trenerom dvaput nedeljno, oteli su te vanzemaljci.“

Pepeo se gomilao na kraju cigarete i njoj je bilo mrsko da ga otrese. „Pa, to je baš nešto nesvakidašnje... ili nije?“

„Jeste.“

„Ako sam išla u teretanu, bilo je rano popodne.“

„Tačno.“

„Ljudi bi videli da se to dogodilo.“

„I jesu.“

„Kad je to bilo?“

„Pre dva dana.“

Ona ustade. „A moj muž...“

„Da, žao nam je zbog njegovih patnji...“

Ali ona je prestala da sluša. To što je naglo ustala donelo je odluku umesto nje, pepeo je otpao i pao na pod. Koji ga je onda progutao i trenutak kasnije se ponovo formirao. Zapiljila se dole, trepćući ubrzano. „Pa ti me ne zajebavaš.“

„Ne, naravno da ne. Žao nam je zbog uznemirujućeg nereda koji smo izazvali, za tvog muža i mnoge tvoje prijatelje. Međutim, javna otmica je smatrana prikladnom, s obzirom na ono što dolazi.“

„Da li smo u orbiti?“

„Da.“

„Želim da vidim.“

„To smo i očekivali.“

„A onda želim da se javim mužu.“

„Tvoj mobilni više ne funkcioniše. Izvinjavamo se. Bio je nedovoljno zaštićen od izvora energije primenjenog za

tvoje podizanje u brod. Ipak, imamo alternativu i ona ti je na raspolaganju.“

Sem je dovršila cigaretu. Sasvim namerno, ispustila ju je na pod i posmatrala kako nestaje. „Manite se madraca“, rekla je, „želim ovakav pod.“

Zatraženo je od nje da sroči tekstualnu poruku za muževljev telefon. Poruka je bila kratka, i onda kad ju je glas izvestio da je ova odaslana, nemo je prekorila sebe zbog lakoće s kojom se njen um udaljio od briga zbog Hamiša, uronivši umesto toga u sadašnjicu, u neposrednost ovih nemogućih okolnosti.

Trenutak kasnije shvatila je da zuri u svoju rodnu planetu.

Nikada nije sebe smatrala sentimentalnom, ali suze su joj zamutile vid i potekle niz obraze, i jednostavno ju je bilo baš briga. Zemlja, u razmazanoj beloj i plavoj boji, zauzimala je prostor okolnog mraka. Odsjaji i svetlucanje satelita u niskoj orbiti i drugih objekata prolazili su rubom gornje atmosfere na strani okrenutoj prema suncu, kao insekti koji zuje oko lampe.

„Nalazimo se u cislunarnoj orbiti“, reče ona.

„Tačno.“

„I niko nas ne vidi?“

„Iz dugog iskustva znamo da je najbolje ostati neprimetan.“

„Ako se izuzmu očigledne otmice na ulici punoj saobraćaja.“

„Da. Ako se izuzme to.“

Ostala je u istoj prostoriji u kojoj se probudila, ali sada je čitav zid bio ili prozor ili video-ekran.

„Imaš li ti neko ime?“, upita Sem. „I kada ćeš mi se ukazati?“

„U ovoj verziji zovem se Adam. Što se ukazivanja tiče, nema šta da ti se ukaže. Ja sam konstrukt, ekvivalent veštačke inteligencije kakvu ti možeš da pojmiš. Trenutno sam raširen i svestan mnogih gledišta unutar ovog Sunčevog sistema. Najzad, mimo ovih reči koje izgovaram, moje svesno stanje

manifestuje se u dimenziji koju tvoja tehnologija još nije u stanju da primeti. A to je ono što dele sva svesna bića.“

„Poznajem nekoliko neurologa koji se ne bi saglasili s tim.“

„Ne bi bili u pravu.“

Sem obrisa oči, a potom i obraze. Udahnu duboko, zagledana i dalje u Zemlju koja je svetlucala u svom crnom jezeru. Klimnu glavom prema njoj. „Znam da bi ovo mogla da bude jednostavna slika maznuta iz arhiva Nase, kao deo neke komplikovane prevare. Ili, radije, kao fantazam nastao usled nekog psihotičkog sloma. Već sam videla ovaj snimak, razumeš. Doduše, efekti realnog vremena su zaista zadivljujući.“ Zaćuta, pa odmahnu glavom. „Da li znaš koliko sam samo puta sanjala da mi se nešto ovakvo dešava? Dok je cela naša posrana civilizacija hitala u spirali prema potpunoj imbecilnosti, pomišljala sam 'šta ako'... o, pa, kakve veze ima šta sam mislila? U svakom slučaju, pod me je ubedio.“ Ponovo klimnu glavom prema planeti. „Ovo je stvarnost. Ovde sam.“

„Procenili smo da se ti ne bi nepotrebno opirala dokazi- ma iz sopstvenih čula“, odgovori Adam. „Mašta je ključno svojstvo fleksibilnog, prilagodljivog uma.“

„Imam pitanja“, reče Sem. „Ali ne znam odakle da počnem.“

„Počni od onog neposrednog.“

Ona razmisli, pa reče: „U redu. Zašto ja? Ne, čekaj! Jesam li ja jedina koju ste oteli?“

„Za našu neposrednu svrhu, da.“

„Koliki je ovaj brod?“

„Skromne veličine.“

„Ko je još u njemu?“

„Niko drugi nije u njemu, Samanta Ogast.“

Osećala je kako joj srce lupa. Iznervirana zbog tog iznenadnog napada panike, pripalila je novu cigaretu. „Da se onda vratim na prvo pitanje. Zašto ja?“

„Interventna delegacija te je procenila kao pogodnu za svoje ciljeve.“

„Dobro. Ponajpre, ko ili šta je Interventna delegacija?“

„Trijumvirat tuđinskih civilizacija koje se trenutno bave Interventnim protokolom.“

„U čemu to intervenišu?“

„U nastavku evolucije Zemlje kao održivog bioma.“

„Intervencija, Adame, može da se shvati i kao osvajanje.“

„Nije to.“

„Šta je onda? Kako to 'intervenishete' i, još važnije, kakav odnos smerate da ostvarite sa dominantnom vrstom – poy-mence, s nama? Jer, da kažem to otvoreno, mi ne umemo najbolje da se ponašamo onako kako nam drugi kažu.“

Za jedan dug trenutak zavlada tišina, a onda Adam reče: „Svesni smo toga. Ima tu oholosti...“

„Čije? Naše ili vaše?“

„Na obe strane. Međutim, u ovom slučaju samo je jedna podložna izazovu.“

Sem se namršti i onda, s naporom, odvoji pažnju od daleke Zemlje. Poče da šetka unaokolo. „Mislim da razumem. Zahvaljujući svojoj ogromnoj tehnološkoj nadmoći, mislite da *vaša* sujeta nije relevantna, zato što na kraju krajeva možete da uradite upravo ono što ste odlučili, a mi po tom pitanju ne možemo ništa.“

„To je tačno.“

„A *naša* oholost?“

„Vi pretpostavljate da je čovečanstvo primarna meta naše intervencije kad je posredi vaš planetarni biom.“

Ona sede natrag na krevet. Cigareta joj je dogorela. Odbacila ju je na pod i gledala kako nestaje. „Radije biste da razgovarate sa kitovima.“

„Vođena je izvesna rasprava o vašoj sudbini. Ili da neutrališemo vašu vrstu, ili da je uključimo kao deo realnog

bioma i stoga unutar parametara spasenja. Odlučeno je da to bude inkluzija, uprkos dodatnom teretu upravljanja vašom tranzicijom.“

Sem se kratko i oštro nasmeja, naslonivši se na šake. „Teretu? Nemate pojma u šta se upuštate, Adame.“

„Već smo ovo radili.“

„Ovde? Sa nama? Teoretičari drevnih astronauta kažu...’ Takve stvari?“

„Sa drugim dominantnim vrstama, na drugim svetovima. Imaj na umu to da svaka planeta mora da dođe do određenog kritičnog praga. Mnogo veći broj svetova nije uspeo da ispuni neophodne kriterijume, pa su bili izuzeti iz Intervencije.“

„I kakva im je sudbina bila?“

„Većina je umrla, ili sada postoji u veoma svedenom stanju. Dok mašinerija evolucije neprekidno radi putem inovacija, svet sa osiromašenim resursima će ograničiti takvu raznovrsnost.“

„Ali Zemlja je prošla vaš test.“

„Trenutni događaj izumiranja na tvom svetu – do kojeg dovodi tvoja vrsta – bliži se kritičnom pragu. Ako budete ostavljeni bez nadzora, uništitete najveći deo života na Zemlji, uključujući, naravno, sopstvenu vrstu. To samo po sebi nije dovoljan uzrok za Intervenciju. Ali vaša planeta je sredovečna. Sa iscrpljenim resursima, nova živa bića koja će se pojaviti iz kolapsa vašeg bioma biće ograničena i degradirana u najjednostavnije oblike. Kompleksnost se neće ponovo dići onako bodro kao posle ranijih događaja izumiranja. Na svu sreću, još ima vremena da se stvari zaleče.“

Samanta klimnu glavom. Iscrpljena planeta lišena najdostupnijih resursa. Džejms P. Lavlok je rekao to u svojoj uticajnoj knjizi *Hipoteza o Gei*. Ali ti detalji su joj previše skretali pažnju. Udahnula je duboko, pa polako ispustila vazduh iz pluća. „Da se malo vratimo, Adame. Oteli ste me pred

svedocima. Započeli ste 'intervenciju' koja će spasti Zemlju, odvlačeći nas uzgred u nov svetski poredak. A kad kažem 'odvlačeći nas', mislim na to da ćemo se otimati i vrištati.“

„I mi smo zaključili da će biti izvesnog otpora.“

Ona frknu, pa se nagnu napred i protrlja lice. „A gde se ja uklapam u sve to? Šta to želite od mene što niko drugi ne može da vam pruži? Zašto ne razgovarate sa, šta znam, s predsednikom Sjedinjenih Država?“

„Mnogim ljudima može biti iznenađujuće“, reče Adam, i bio je tu novi ton u bestelesnom glasu, „ali pretpostavka da je neka vanzemaljska civilizacija zainteresovana za potvrdu veštačke hijerarhije koju ste sami sebi nametnuli prva je koju treba preurediti.“

„Hmm, nešto mi govori da ćete iznervirati mnogo ljudi.“

„Zato smo tebe odabrali za posrednika.“

„Kako, molim?“

„Neće biti direktnog kontakta između nas i tvoje vrste. Želimo da ti govoriš u naše ime, na mestu koje omogućava najšire prenošenje informacija, kako bi čovečanstvo ostalo informisano o napredovanju Intervencije.“

„Zar radije ne biste hteli nekog diplomatu?“

„Još ne.“

Sem ponovo ustade i poče da šetka. „Dobro, da vidimo onda ko bi bili dežurni krivci. Ne zanima vas da telefonirate nekom predsedniku, premijeru, komitetu ili politbirou. Zašto? Zato što ne marite za naše sitničave izraze autoriteta. Sada nije vreme za UN, kao što rekoste. Okej. Zašto ne neki astronaut?“

„Tehnička ekspertiza nije relevantna.“

„Egzobiolog?“

„Nismo ovde da bismo raspravljali o bezbroj različitih živih bića u galaksiji.“

Suv, podsmešljiv odgovor, ukazivanje na prezir. Za Sem je to bilo zanimljivo, ali odabrala je da za trenutak pusti da prođe tako. „Dobro. Ali svaka vlada mora da ima neku tajnu službu, tim odabran samo za ovakvu mogućnost.“

„Stvarno?“

„Pa, bili bi ludi kad to ne bi imali. Znaš već, Ljude u crnom.“

„A njihov bi program bio?“

Ona razmisli. „Pa, pretpostavljam da bi to bila zaštita interesa čovečanstva.“

„Zašto bi neki pojedinačni ogranak jedne vlade bio zainteresovan za zaštitu interesa celog čovečanstva? Zar ne bi, radije, bio u potpunosti okrenut zaštiti *nacionalnih* interesa, konkretno u smislu održavanja društvenog poretka i bezbednosti?“

„Zar ne postoji nikakva međunarodna grupacija?“

„A ako je takva grupacija možda već kompromitovana?“

Ona načas začuta, pogledavši ponovo u Zemlju. „Što će reći?“

„Od čega se konkretno sastoji zaštita čovečanstva?“

„U redu, zagrišću taj mamac. Društveni poredak je osnova. Sprečavanje panike na ulicama. Privrednog haosa. Ali isto tako, tu su i osnovna ljudska prava suočena sa nepoznatim galaktičkim vanzemaljskim prisustvom. Protokoli za tranziciju do napredne tehnologije i novih načina za funkcionisanje stvari.“

„Šta ako su vaše sadašnje društvene i privredne strukture nekompatibilne sa tim galaktičkim prisustvom i, konkretnije, svim budućim učesćem u toj zajednici?“

„Ah.“

„Drugim rečima, šta ako je iznesena svrha tog globalnog Tima za kontakt fundamentalno manjkava u svojim moralnim pravilima?“

Sem je nekoliko trenutaka ćutala. Onda uzdahnu. „Jasno mi je. Oni bi verovatno rekli: 'Hvala, ali ne, hvala.'“

„Ta opcija nije na raspolaganju. U skladu s tim, odabrali smo drugačiju tačku Prvog kontakta sa ciljem da se zaobiđe potencijalni ćorsokak.“

„Drugim rećima, nema o ćemu da se pregovara.“

„U krajnjoj liniji, to je pitanje vrednosnih sistema, Samanta Ogast.“

„Nastavi.“

„Tehnologija, politićke strukture, kulturološke i sociološke odlike konstante su u galaksiji“, odgovori Adam. „Postoji malo varijacija, i samo nekoliko primera istinskih inovacija. U skladu s tim, jedini sistem vrednosti od bilo kakvog znaćaja između razumnih vrsta nalazi se u umetnosti koju svaka civilizacija proizvodi. Procena pomenute umetnosti ostaje nepostojana i efemerna, a vrednost veoma varira. Unutar našeg Trijumvirata, Samanta Ogast, umetnićki doprinos ćovećanstva veoma je cenjen. A to, naravno, obuhvata i tvoja dela.“

„O, ćekaj samo da moj agent ćuje za ovo. Da ne pomijem pravno odeljenje mog izdavaća.“

„Pored toga“, nastavi Adam, „ti si lićno izuzetno prisutna u javnosti, što smatramo povoljnim.“

„Žao mi je. I dalje razmišljam o galaktićkoj pirateriji.“

„Ubrzo, Samanta Ogast, bogatstvo – onako kako ga ljudi merite – biće irelevantno.“

Ona zagunđa. „Pa, u redu, na tu tvrdnju će verovatno svaki advokat na planeti da zine od ćuda.“ Uzdahnuvši, Sem priđe bliće viziji Zemlje iz orbite. „Vidim Svemirsku stanicu“, promrmlja, a onda, trenutak kasnije, ponovo progovori. „Adame, kad poćinje ta vaša Intervencija?“

„Samanta Ogast, već je poćela.“

Treće poglavlje

„U svemiru nikoga nije briga da li pušiš.“

*Prva tekstualna poruka koju je
Samanta Ogast poslala mužu*

**Zapadno od Ćambale, Republika Kongo, vojskovoćin tabor,
22. maj, 6.18**

Kolo je imao devet godina kada su zlikovci došli u selo i odveli ga. Sada je on bio jedan od zlikovaca. Duboka šuma Konga nije bila šuma njegove mladosti. U to doba grane iznad njega bile su pune života. Majmuna, zmija, guštera, šišmiša. Životinje su koristile staze, uglavnom noću, ostavljajući svuda svoje tragove kao dokaz postojanja tog drugog sveta, onog gde ljudi ne pripadaju. Sada je šuma bila nema, nema i prazna.

Glad je bila valuta tog novog sveta, a puške, meci i maćete alat radnih ljudi. Imao je osamnaest sledbenika, svi su bili dobro naoružani, svi sa krvlju u oćima. Njegov tabor bio je udaljen šest kilometara od najblićeg puta, sedam od najblićeg sela. S njima je živelo jedanaestoro dece, neka na putu da postanu ratnici, druga već roblje spremno da ćini kako im muškarci kažu.